

۱.۸ میلیون نفر در مرز بیکاری و اشتغال؛ از هر دو شاغل یکی اضافه کاری می‌کند

بیکاری ۱۰۶ هزار نفر با تحصیلات عالی در بخش کشاورزی، ایجاد تحرکاتی جدید در اشتغال زایی بخش‌های صنعت و خدمات، ریزش ۱۶۰ هزار زن شاغل در فاصله ۳ ماه، اشتغال ناقص نزدیک...

همشهری آنلاین: بیکاری ۱۰۶ هزار نفر با تحصیلات عالی در بخش کشاورزی، ایجاد تحرکاتی جدید در اشتغال زایی بخش‌های صنعت و خدمات، ریزش ۱۶۰ هزار زن شاغل در فاصله ۳ ماه، اشتغال ناقص نزدیک به بیکاری یک میلیون و ۸۴۸ هزار نفر، انجام اضافه کاری از سوی ۸.۶ میلیون شاغل ایرانی، گرایش به اضافه کاری در روستاها و افزایش ۳۹۲ هزار و ۵۲۷ نفر به جمع شاغلان کشور؛ از کلیدی‌ترین تحولات اخیر در بازار کار ایران است. با این حال، هنوز بازار کار کشور در رکود به سر می‌برد و تا دستیابی به شرایط ایده آل راه دراز است.

مهر نوشت: بررسی جدیدترین تحولات بازار کار ایران نشان می‌دهد با وجود اینکه در تابستان باید انتظار رونق مشاغل کشاورزی را به لحاظ افزایش حجم فعالیت‌های این بخش داشته باشیم، اما در تابستان امسال ۵۲ هزار و ۹۰۳ نفر از شاغلان بخش کشاورزی کشور کاهش یافت.

متأسفانه بخش کشاورزی در یکی دو دهه اخیر نتوانست آنچنان که باید در ایجاد اشتغال کشور نقش داشته باشد؛ در حالی که کشاورزی در برخی از کشورهای جهان به تنهایی بخش قابل توجهی از اشتغال زایی را بر عهده دارد. در ایران حتی فارغ التحصیلان بخش کشاورزی نیز نتوانسته‌اند فرصت‌های مناسبی را برای اشتغال در این حوزه بیابند. در سال‌های گذشته برخی گزارش‌ها نشان داد که دستکم ۵۰۰ هزار فرصت شغلی کشاورزی طی دستکم یک دهه گذشته نابود شده است. به صورت کلی، بخش کشاورزی در طول سنوات اخیر بین ۱۸ تا ۲۰ درصد از اشتغال کشور را ایجاد کرده است.

بیکاری ۱۰۶ هزار نفر با مدارک کارشناسی ارشد و دکترا آخرین امار ارائه شده از سوی مرکز آمار ایران حاکی از اشتغال زایی ۴ میلیون نفری کشاورزی در کشور دارد. متأسفانه با وجود میلیون‌ها هکتار زمین قابل کشت در ایران، کاهش گرایش به مشاغل کشاورزی، عدم حمایت کافی از کشاورزان، واردات بی رویه محصولات کشاورزی، حذف حمایت‌های دولت‌ها از کشاورزی مانند تامین سم، کود و بذر مورد نیاز کشاورز با قیمت‌های مناسب، ناتوانی در تامین آب مورد نیاز کشت در مناطق مختلف کشور و مسائلی از این دست باعث شده تا کشاورزی در ایران از توسعه مناسبی برخوردار نباشد.

علی ربیعی؛ وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره به جدیدترین آمار بیکاری در بخش کشاورزی از برنامه ریزی برای ایجاد ۵۰ هزار فرصت شغلی خبر داد و گفت: روستاها ظرفیت مناسبی برای ایجاد شغل دارند و می‌توانند معضل مهاجرت را ساماندهی کنند و اگر عمران روستاها مورد توجه باشد، می‌تواند به جذب فارغ التحصیلان دانشگاه‌ها کمک کند. وزیر کار اظهار داشت: ۱۰۶ هزار کارشناس ارشد و دکترا در رشته کشاورزی داریم که باید برای اشتغال آنها نیز برنامه ریزی کنند که روستا در اینبار مهم است.

با وجود کاهش سهم بخش کشاورزی از اشتغال زایی، بر سهم بخش صنعت در تابستان امسال به گواه آمارها ۲۳۸ هزار و ۸۷۹ نفر افزوده شده است. کارشناسان بازار کار می‌گویند، افزایش سهم بخش صنعت از اشتغال زایی به معنای کاهش مطمئن نرخ بیکاری و در واقع بهبود وضعیت بازار کار خواهد بود؛ بنابراین بسیار حائز اهمیت است که دولت‌ها بتوانند در زمینه تولید و رشد صنایع کشور، اقدامات موثری را انجام دهند.

خدمات به عنوان یکی از بخش‌های ۳ گانه اصلی تاثیرگذار در اشتغال زایی، در تابستان امسال ۲۰۶ هزار و ۳۴۲ اشتغال زایی جدید داشته است. رشد خدمات و اشتغال زایی خدماتی در کشور طی یکی دو دهه اخیر به سرعت اتفاق افتاد و در حال حاضر، بیشترین میزان اشتغال ایجاد شده در کشور از طریق خدمات است.

۵۰ درصد اشتغال کشور خدماتی است هم اکنون ۷ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر از طریق بخش صنعت و ۱۰ میلیون و حدود ۲۰۰ هزار نفر نیز از طریق فعالیت‌های بخش خدمات اشتغال دارند. با وجود اینکه کارشناسان بازار کار معتقد به لزوم رشد اشتغال زایی صنعت و کشاورزی هستند، مطرح می‌کنند رشدی که در مشاغل خدماتی کشور اتفاق می‌افتد باید در تولید باشد که منجر به کاهش نرخ بیکاری در درازمدت شود. با وجود اینکه به عقیده کارشناسان بازار کار، اشتغال در بخش خدمات به اندازه مشاغل کشاورزی و صنعتی پایدار ندارد، اما هم اکنون حدود ۵۰ درصد از کل اشتغال موجود کشور خدماتی تلقی می‌شود.

یکی از مسائل عجیب در آمارهای اشتغالی جدید دولت، خروج یکباره ۱۶۰ هزار و ۴۶۱ زن شاغل از بازار کار کشور است. این میزان ریزش نیروی کار زن تنها در فاصله فصل بهار تا تابستان اتفاق افتاد. این موضوع نشان دهنده احتمال افزایش اخراج نیروی کار زن در کشور و جذب مردان به جای آنها است؛ در عین حال نمی‌توان تاثیر هرچند اندک تصمیم خود زنان برای خروج از بازار کار را در این بخش نادیده گرفت.

طبق آمارهای جدید، در فاصله بهار تا تابستان امسال ۱۲۱ هزار و ۳۶۴ نفر بر جمعیت شاغلان در شهرهای کشور افزوده شد، اما در همین مدت هزار و ۷۰۷ نفر در فاصله بهار تا تابستان در روستاها بیکار شده‌اند یا در جستجوی شغل از روستاها به شهرها

مهاجرت کرده و احتمالاً از این طریق در آمار جویندگان شغل و یا شاغلان شهرهای کشور محاسبه شده اند. البته این احتمال نیز وجود دارد که آنها در روستاها باشند و هنوز موفق به یافتن شغل جدیدی نشده باشند.

در بخش مربوط به اشتغال ناقص نیز در حال حاضر یک میلیون و 848 هزار و 980 نفر از شاغلان کشور دارای اشتغال ناقص هستند که نشان دهنده قرار داشتن بخشی از نیروی شاغل کشور در مرز بیکاری و از دست دادن شغل است.

وضعیت شاغلان در مرز بیکاری

اگر بتوان شاغلان در مرز بیکاری را نیز نوعی بیکار پنهان محسوب کرد، با جمعیت 2 میلیون و 257 هزارنفری بیکاران مطلق کشور؛ تعداد بیکاران در مرز 4 میلیون و 106 هزارنفر قرار دارد. مرکز آمار در تعریف اشتغال ناقص معتقد است: افراد دارای اشتغال ناقص شامل تمام شاغلانی است که در هفته مرجع، حاضر در سرکار یا غایب موقت از محل کار بوده و به دلایل اقتصادی نظیر رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت کار بیشتر، قرار داشتن در فصل غیرکاری و ... کمتر از 44 ساعت کار کرده، خواهان و آماده برای انجام کار اضافی در هفته مرجع بوده اند.

بر اساس آخرین آمارها، گرایش به اضافه کاری در ایران افزایش یافته و تعداد افرادی که در هفته بیشتر از 49 ساعت کار می کنند در تابستان امسال به 40.2 درصد معادل 8 میلیون و 642 هزار و 908 نفر از مجموع کل شاغلان کشور رسیده است. در بهار امسال، تعداد شاغلانی که اضافه کاری انجام می دادند 8 میلیون و 400 هزار و 683 نفر بود.

نکته جالب توجه درباره انجام اضافه کاری در ایران اینکه هم اکنون تمایل افراد به اضافه کاری در روستاها نیز افزایش یافته و در حال برابری با شهرهای کشور است که این مسئله نشان دهنده افزایش هزینه های زندگی در روستاها و خروج مناطق روستایی از زندگی های سنتی گذشته و ورود به فضاهای جدید امروزی است؛ البته تعداد شاغلانی که در شهرها و روستاها اضافه کاری می کنند به هیچ وجه نزدیک به یکدیگر نیست که آن هم به بالاتر بودن تعداد کل شاغلان شهرهای کشور باز می گردد.

به صورت کلی تعداد شاغلان کشور در تابستان امسال 21 میلیون و 499 هزار و 772 نفر بود که این تعداد در بهار سال جاری 21 میلیون و 107 هزار و 245 نفر بوده است. مقامات دولتی عنوان کرده اند تعداد شاغلان کشور تا سال 1400 باید به 35 میلیون نفر بالغ شود که در اینصورت لازم است تا آن زمان دستکم 14 میلیون شغل جدید ایجاد شود.